

ارزشیابی برنامه درسی، مقدمه‌ای بر اصلاح و بهبود برنامه‌های درسی و تربیتی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

احمد رضا دوراندیش

انجام مصاحبه، نظرات هنرجویان، هنرآموزان و سایر کارکنان هنرستان، متولیان ستادی و متخصصان برنامه‌درسی در بخش آموزشی، و متخصصان حوزه‌مشاغل و حرفه‌ها در بخش دنیای کار را در چند مرحله دریافت می‌کنند و پس از بررسی و تحلیل داده‌ها، به‌منظور اصلاح و بهبود برنامه‌های آموزشی و درسی، از آن‌ها بهره می‌گیرند. البته ممکن است نتایج حاصل، در تعدادی از برنامه‌های درسی رشته‌ها، از تشابه معناداری برخوردار باشد، در این صورت طراحان و برنامه‌ریزان آموزشی به اصلاح و بهبود فرایند دست می‌زنند. مطابق فرایند برنامه‌درسی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، «سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» با محوریت «دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش»، از سال گذشته به انجام این گام مهم اقدام کرده است. هم‌اکنون نیز در مرحله جمع‌بندی نتایج، ارائه پیشنهادها، کاربردی در ارتباط با اصلاح و بهبود برنامه‌های درسی و اجزای بسته‌های یادگیری است. امیدواریم این اقدام ارزشمند در توسعه و ارتقای برنامه‌های درسی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی مؤثر واقع شود.

پس از انجام مطالعات وسیع پیرامون ویژگی‌های برنامه‌های درسی مطلوب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی، بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ در دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش، فرایند برنامه‌ریزی درسی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی براساس اسناد بالادستی و همسو با تجربه‌های جهانی در دو بخش «دنیای کار» و «دنیای آموزش» و با رویکرد «آموزش مبتنی بر شایستگی» طراحی شد. سپس اسناد برنامه‌درسی رشته‌های نیازسنجی شده تدوین شد و در ادامه، جدول‌های عناوین درس‌های رشته‌ها، در «شورای عالی آموزش و پرورش» به تصویب رسید و در سال ۱۳۹۵ برنامه‌های درسی جدید به اجرا درآمد.

دریافت بازخوردهای مناسب از مرحله‌های اجرای فرایند نظام آموزشی جدید، برای اصلاح و بهبود برنامه‌های درسی و ارتقای آن‌ها، از ویژگی‌های این فرایند محسوب می‌شود که توسط طراحان آن پیش‌بینی شده است. ارزشیابی از برنامه‌های درسی خود فرایندی پیچیده در برنامه‌آموزشی محسوب می‌شود و نیازمند دقت کافی در مرحله اجراست. در فرایند ارزشیابی، مجریان طرح از طریق پرسش‌نامه‌ها، ابزارهای طراحی شده و

